

De Berkenschutse

Centrum voor Onderwijsexpertise

Protocol Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Meldcode met afwegingskader

De Berkenschutse

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Verbeterde Meldcode met afwegingskader	6
De Meldcode	6
Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?	6
Situaties van onveiligheid	6
Acute onveiligheid	6
Structurele onveiligheid.....	7
Disclosure	7
Afwegingsvragen	7
Overzicht wettelijk verplichte stappen	8
Omschrijving van de stappen	9
Stap 1: In kaart brengen van signalen	9
Stap 2: Collegiale consultatie	12
Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind.....	13
Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling	14
Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis	15
Vijf afwegingsvragen.....	17
Bijlage(n)	18
Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure	18
Acute onveiligheid	18
Structurele onveiligheid.....	19
Disclosure	20
Wettelijke verplichtingen	21
Instructie gebruik Kindcheck.....	21
Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim	22
Meldrecht	22
Participatie van kinderen	22
1. Termen.....	22
2. Informatie over het proces	22
3. Informatie over veilig opgroeien.....	23
4. Recht op eigen mening	23
5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind.....	23
6. De mening van het kind in de besluitvorming	23

7. Route bij disclosure.....	23
8. Steun.....	23
9. Tips voor gesprek	24
Risicofactoren	25
Signalen.....	26
Verhelderingsvragen bij zorg.....	28
Toestemmingsformulier Melding bij Veilig Thuis	29

*Wat slachtoffers het meeste pijn doet
Is niet de wreedheid van de pleger
maar het zwijgen van de omstanders*

Inleiding

Voor je ligt het vernieuwde protocol Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling van De Berkenschutse. De aanleiding om het vorige protocol te vernieuwen is tweeledig: allereerst vanwege de veranderingen rondom de Meldcode, waardoor met ingang van 1 januari 2019 de vernieuwde Meldcode (met afwegingskader) gebruikt dient te worden. Ten tweede omdat de Landelijke Vereniging Voor Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling (LVAK) bepaalde eisen stelt aan het protocol Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en het daarom tijd werd om het vorige protocol te vernieuwen.

Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn een hardnekkig, zeer vaak voorkomend en niet altijd zichtbaar probleem. Kindermishandeling heeft ernstige gevolgen en presenteert zich zeer divers. In Nederland zijn naar schatting jaarlijks 119 000 kinderen slachtoffer van mishandeling¹. Gemiddeld genomen is dus van elke dertig kinderen (0 – 18 jaar), één kind bekend met kindermishandeling en/of huiselijk geweld². Dit betekent voor De Berkenschutse gemiddeld genomen twee leerlingen per klas.

In één van de belangrijkste periodes van hun leven, waarin ze opgroeien en hun persoonlijkheid gevormd wordt, brengen kinderen het grootste gedeelte van hun tijd op school door. Het is bekend dat chronische stress het functioneren van de hersenen in sterke mate beïnvloed, waardoor een kind dat leeft in onveiligheid onvoldoende aan leren toe komt. Bovendien behoren onze leerlingen tot een kwetsbare doelgroep; bij een groot deel van de leerlingen is sprake van meerdere risicofactoren op het gebied van kindermishandeling. Ten slotte vertellen kinderen niet zomaar over kindermishandeling; zo kan er o.a. sprake zijn van: loyaliteit naar de pleger(s), gevoelens van schuld, schaamte, angst (om niet geloofd te worden, als gevolg van dreigementen door de pleger(s), angst voor de gevolgen). Onderwijs en kindermishandeling zijn daarom geen twee aparte - op zichzelf staande - werelden. Onderwijsprofessionals hebben dan ook een belangrijke rol in het signaleren van kindermishandeling én een verantwoordelijkheid om vervolgens de juiste stappen te zetten.

Als aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is het onder andere onze taak om de Meldcode in beleid en praktijk te implementeren en borgen. Daarnaast trachten wij de deskundigheid van medewerkers ten aanzien van dit thema te vergroten. Onze missie binnen De Berkenschutse is dan ook: medewerkers die snel, adequaat en zorgvuldig reageren op (mogelijke) signalen van kindermishandeling.

Kim Loonen en Josien Tournier

Aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AF)

N.B. Ten behoeve van de leesbaarheid wordt de term *kind* of *leerling* gebruikt. Waar *kind* staat kan ook *jongere* of *adolescent* gelezen worden. Waar *mentor* (VSO) staat kan ook *leerkracht* (SO) gelezen worden en waar *ouder(s)* staat kan ook *verzorger(s)* gelezen worden.

¹ <https://www.huiselijkgeweld.nl/dossiers/kindermishandeling>

² <https://www.nji.nl/Kindermishandeling-Probleemschets-Cijfers> en <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond> (titel: Telt elke klas een mishandeld kind?, geraadpleegd op 22 februari 2019)

Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

In de verbeterde Meldcode is ook de participatie van kinderen opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis (VT) in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling en/of verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die je in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure zijn te vinden in de bijlage(n): Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure.

Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf afwegingsvragen waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de Meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Overzicht wettelijk verplichte stappen

Stap 1

In kaart brengen van signalen

- Elke medewerker van De Berkenschutse observeert en heeft een signalerende rol.
- De mentor(en) brengt de signalen in kaart en documenteert in MLS (als signalen met ouders besproken zijn, anders eerst in Word).
- Mentor(en) en teamleider maken de afweging welke opvallendheden al laagdrempelig besproken kunnen worden met ouders. Bij twijfel: mentor raadpleegt GW, SMW of aandachtsfunctionaris (AF).

Stap 2

Collegiale consultatie

Bij twijfel: Veilig Thuis (anoniem)
Bij twijfel: letselsdeskundige

Kindcheck

- De mentor(en) en teamleider brengen leerling in tijdens het COPP. Richtlijn is dat COPP **binnen een week** plaatsvindt.
- COPP is verantwoordelijk voor besluitvorming.
- GW of SMW is regievoerder wat betreft de Meldcode. Alle leden kunnen een uitvoerende rol hebben.
- GW of SMW documenteert in MLS en brengt intern betrokkenen hiervan op de hoogte.
- GW of SMW vraagt (eventueel) advies bij Veilig Thuis (VT).
- De Kindcheck wordt gedaan tijdens een (telefonisch) oudergesprek door GW of SMW.
- Vanaf deze stap t/m afronding wordt AF door GW of SMW op de hoogte gehouden.

Stap 3

Gesprek met betrokkene(n) en (indien van toepassing) kind

- Teamleider, GW en SMW stemmen af wie, wanneer en op welke manier het gesprek gevoerd wordt met ouders/leerling
- Gesprek wordt altijd gevoerd door twee COPP-leden, waarvan ten minste één GW en/of SMW.
- GW of SMW documenteert in MLS en brengt intern betrokkenen hiervan op de hoogte.
- GW of SMW vraagt eventueel advies bij de AF en/of Veilig Thuis. Dit laatste kan – indien wenselijk – anoniem t/m stap 4.

Stap 4

Wegen van geweld en/of kindermishandeling

Gebruik het afwegingskader
Bij twijfel: altijd Veilig Thuis

- COPP (incl. mentor en AF): afwegingsvraag 1 en 2 beantwoorden. Besluitvorming: wel/niet naar stap 5.
- GW of SMW neemt bij twijfel contact op met VT.
- Indien op basis van stap 1 t/m 4 geen actie nodig is, dan vastleggen en dossier afsluiten.
- GW of SMW documenteert in MLS en brengt intern betrokkenen hiervan op de hoogte.

Stap 5

Beslissen met Veilig Thuis 0800 – 2000 (24 uur per dag)

- GW of SMW neemt contact op met VT. Besluitvorming samen met VT.
- Indien met VT besloten wordt om een (schriftelijke) melding te doen: de directie het document *'toestemmingsformulier melding bij Veilig Thuis'* laten ondertekenen.
- GW of SMW documenteert in MLS en brengt intern betrokkenen hiervan op de hoogte.

Beslissing 1

Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid

- GW en SMW bespreken met ouder(s) en leerling dat school de zorgen moet melden bij VT.
- GW of SMW doet de (schriftelijke) melding op naam van de school, met GW of SMW als contactpersoon.
- GW of SMW is verantwoordelijk voor nazorg bij zowel ouders als leerling.

Beslissing 2

Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?

Omschrijving van de stappen

Hieronder worden de stappen uitgebreider beschreven.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wie: elke medewerker van De Berkenschutse heeft een signalerende rol. Observeren en signaleren wordt gezien als een basiscompetentie, een vaardigheid waarover iedere medewerker zou moeten beschikken.

Dienst Ambulante Begeleiding (DAB)

Ambulant begeleiders van het DAB hanteren de Meldcode van de school waar het kind onderwijs volgt. Ze kunnen signalen aangeven bij desbetreffende zorgteam. Advies kan altijd gevraagd worden aan aandachtsfunctionaris van De Berkenschutse.

In deze stap worden alle aanwijzingen verzameld en vastgelegd, die vermoeden of constatering van mishandeling kunnen onderbouwen of ontkrachten. Signalen zijn één of meerdere gebeurtenissen, gedragingen, observaties, feitelijkheden, beslissingen of uitspraken die maken dat er "onderbuikgevoelens" optreden. De indicatie tot vervolgstappen wordt versterkt als er sprake is van een combinatie van uiteenlopende factoren die ertoe bijdragen dat de verdenking op mishandeling groeit.

Zeer kort samengevat betreft het aanwijzingen die te maken hebben met:

- lichamelijke mishandeling en/of verwaarlozing (verwondingen, ondervoeding, motoriek, e.d.)
- psychische mishandeling en/of verwaarlozing (gedrag, e.d.)
- sociale verwaarlozing (economische omstandigheden, behuizing, steunsysteem, e.d.)
- seksueel misbruik (verwondingen, gedrag, infecties, e.d.)
- getuige zijn van geweld

Er bestaan gedetailleerde overzichten van risicofactoren en signalen op diverse gebieden die kunnen duiden op kindermishandeling en huiselijk geweld. Eén signaal of risicofactor hoeft niet te duiden op kindermishandeling of huiselijk geweld. De signalen kunnen ook duiden op andere oorzaken dan mishandeling. Wel geeft het een indicatie om alert te worden c.q. scherper te observeren. Zie de bijlage voor een lijst met enkele risicofactoren en signalen.

Een signaleringslijst/risicotaxatie instrument(en) toepassen kan daarnaast ook ondersteunend zijn. Er is een signalenkaart te vinden op: <http://www.kadera.nl/menu.php?menu=225>.

Belangrijk:

Het is niet aan werknemers van De Berkenschutse om kindermishandeling of huiselijk geweld te bewijzen; onze medewerkers doen niet aan waarheidsvinding (deze taak ligt bij Veilig Thuis of De Raad voor de Kinderbescherming).

Werkwijze

- De medewerker licht zo spoedig mogelijk de teamleider in. Teamleider coacht in deze fase op procesniveau. Teamleider en mentor(en) wenden zich eventueel met inhoudelijke vragen tot gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker.
- Bespreek signalen altijd in teamverband! Dit ten behoeve van een meer zorgvuldige en complete beeldvorming.
- Mentor maakt (met input van de overige teamleden) een digitaal overzicht van de signalen in Word of MLS. Het formulier 'Verhelderingsvragen bij zorg' kan hierbij een hulpmiddel zijn.
 - Let op: informatie die nog **niet** met ouders is besproken, mag nog niet in MLS worden gezet en wordt (tijdelijk) in Word gezet. Dit is een tussenoplossing, omdat het nog niet mogelijk is om privacygevoelige informatie in een extra beveiligde omgeving van MLS te plaatsen. Zodra de betreffende info met ouders is besproken, zou het wel toegevoegd kunnen worden aan het digitale dossier.
- Signalen worden concreet en feitelijk - zonder interpretaties en waardeoordelen - genoteerd.
 - Uitspraken worden letterlijk opgeschreven.
 - Indien hypothesen en veronderstellingen worden vastgelegd, dan wordt uitdrukkelijk vermeld dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
 - Vermeld altijd de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
 - Vermeld de datum bij de signalen.
- Ondersteuning bij het correct omschrijven van signalen kan, op verzoek van de mentor, door gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker geboden worden.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling en/of zijn gezinsleden daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, moet de gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker meteen advies vragen aan Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming (regionaal kantoor: www.rvdk.nl/) en/of politie (112).

Münchhausen-by-proxysyndroom³

Kenmerkend voor het Münchhausen-by-proxysyndroom is dat de plegers bij een kind fysieke of psychische signalen of symptomen voorwenden of een verwonding of ziekte veroorzaken of verergeren. Bij het Münchhausen-by-proxysyndroom is sprake van een combinatie van de mishandeling van het kind en de motivatie van de dader:

- Pediatric Condition Falsification (PCF, een gefingeerde of gefabriceerde aandoening door de verzorger): PCF is een ernstige vorm van kindermishandeling. Het kan hierbij gaan om het uitvergroten, veroorzaken, verergeren of verzinnen van psychische en fysieke klachten bij kinderen door de ouder(s).
- Factious Disease by Proxy (FDP): FDP is een aandoening waarbij de pleger een kind actief ziek maakt op welke wijze dan ook. Het vereist een *actieve* handeling van de pleger.

³ <https://www.nji.nl/nl/Kindermishandeling-Probleemschets-Definitie/Munchhausen-by-proxysyndroom>

Bij signalen die mogelijk kunnen wijzen op PCF of FDP, dan z.s.m. contact opnemen met **vertrouwensarts van Veilig Thuis** en signalen (nog) niet met ouder(s) bepreken! Reden hiervoor is dat het gedrag van de ouder(s) kan verergeren op het moment dat hij/zij geconfronteerd wordt met de zorgen.

Eergerelateerd geweld

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eergerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties.

Bij vermoedens van eergerelateerd geweld wordt door schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper ten alle tijden contact opgenomen met Veilig Thuis alvorens contact opgenomen wordt met ouder(s). Veilig Thuis ondersteunt bij de te zetten stappen.

Stap 2: Collegiale consultatie

Wie: mentor(en)/leerkracht en leden van het COPP (teamleider, schoolmaatschappelijk werker en gedragswetenschapper) en aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling.

- Leerling wordt binnen een week door mentor en teamleider besproken in het COPP. Indien COPP niet binnen een week plaatsvindt, wordt het overleg op een ander moment in die week gevoerd.
- Het COPP vraagt de aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling **altijd** om advies. De aandachtsfunctionarissen worden z.s.m. per mail op de hoogte gebracht door schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper (meldcode@berkenschutse.nl). De aandachtsfunctionarissen stemmen onderling af wie de casus oppakt. De betreffende aandachtsfunctionaris sluit aan tijdens het COPP of wordt door schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper voor een apart overleg uitgenodigd.
- Het overzicht van de signalen die in kaart zijn gebracht (stap 1) wordt gemaild naar leden van het COPP en aandachtsfunctionaris.
- Tijdens COPP: afspraken maken: wie, wat, wanneer, op welke manier oppakt en wanneer een terugkoppeling plaatsvindt.
- Verslaglegging van proces, plan van aanpak, contacten en besluitvorming in MLS door gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker onder het kopje '*contacten en afspraken*', betreft: *COPP* en titel: *Meldcode stap 2: collegiale consultatie*. Er wordt genoteerd wie er bij het overleg aanwezig waren, wanneer het plaatsvond en waarover gesproken is (besproken signalen ook documenteren). Gemaakte afspraken ten aanzien van het vervolg worden genoteerd.
- De aandachtsfunctionaris registreert de gegevens (anoniem) in een overzicht t.b.v. analyses (organisatie breed) en het signaleren van tendensen. De aandachtsfunctionaris rapporteert hierover jaarlijks aan de directie.
- De aandachtsfunctionaris monitort het gehele proces tot aan de afronding en houdt tijdens dit traject met name contact met de gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker.
- Bij twijfel wordt in deze fase altijd **anoniem** advies gevraagd bij Veilig Thuis door schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper. De inschatting hiervan gebeurt door schoolmaatschappelijk werker en gedragswetenschapper. Doelen: signalen doornemen, advies vragen.

Kempenhaeghe

Indien Kempenhaeghe ook betrokken is, dan wordt z.s.m. samenwerking en afstemming met Kempenhaeghe gezocht. Er wordt bekeken of meerdere partijen de zorgen delen en de signalen uit stap 1 worden gebundeld. Vervolgens wordt afgesproken wie de regie heeft (medewerker Berkenschutse of medewerker Kempenhaeghe) en wie wat gaat doen op welk moment.

Kindcheck

De Kindcheck is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeert die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. Er moet onderzocht worden in dat geval in een gesprek met ouder(s) of er (nog meer) kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. De Kindcheck wordt uitgevraagd door schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper. Zie voor meer informatie: [instructie gebruik Kindcheck](#).

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

Belangrijk:

Het is niet zo dat **alle** zorgen of signalen pas in stap 3 besproken moeten worden met ouders! Het heeft de voorkeur om ook kleine zorgen meteen te bespreken en te vragen wat een ouder er zelf aan kan verbeteren of waar hij hulp bij nodig heeft. Zo bouw je vertrouwen op. Bij twijfel hierover (wat wel of niet in een vroeg stadium bespreken met ouders?) kan de mentor schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper raadplegen.

Wie: teamleider, schoolmaatschappelijk werker en/of gedragswetenschapper. Eventueel mentor/leerkracht.

- Teamleider, schoolmaatschappelijk werker en gedragswetenschapper beslissen wie er in gesprek gaat met de betrokkene(n) en wie de betrokkene(n) uitnodigt voor het gesprek.
- Het gesprek met betrokkene(n) wordt altijd voorbereid met de leerling (12+). Dit gebeurt door schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper, eventueel samen met mentor/leerkracht.
- Twee leden van het COPP waarvan ten minste één schoolmaatschappelijk werker en/of gedragswetenschapper bespreken de signalen met de ouder(s) en leerling (12+). Bij voorkeur vindt het gesprek zo snel mogelijk na stap 2 plaats.
- Indien wenselijk raadpleegt de schoolmaatschappelijk werker en/of gedragswetenschapper Veilig Thuis. In deze fase gebeurt dit nog steeds anoniem. Doel: consultatie, bijvoorbeeld ter ondersteuning van de gespreksvoorbereiding of nadat het gesprek heeft plaatsgevonden.
- Schoolmaatschappelijk werker en/of gedragswetenschapper documenteert in MLS onder het kopje '*contacten en afspraken*', betreft: *COPP* en titel: *Meldcode stap 3: gesprek met betrokkenen/kind*. Er wordt genoteerd wie er bij het gesprek aanwezig waren, wanneer het plaatsvond en waarover gesproken is. Tevens worden de reacties van de ouder(s) zo feitelijk mogelijk vastgelegd. Gemaakte afspraken ten aanzien van het vervolg worden genoteerd.
- Schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper brengt overige intern betrokkenen per mail op de hoogte van de notitie in MLS.
- Afweging of mentor eventueel aansluit bij het gesprek: de kwaliteit van de relatie tussen mentor, ouder(s) en leerling speelt hierbij een rol.

Gespreksvoering bij kinderen (16-)

Ook als kinderen nog jong zijn is het van belang met hen in gesprek te gaan, tenzij men inschat dat het gesprek echt niet zinvol of te belastend is, of indien er een vermoeden van seksueel misbruik is. Gaat men alleen met een leerling (16-) in gesprek, dan horen ouders hierover vooraf geïnformeerd te worden. Maar in verband met de veiligheid van het kind, van de beroepskracht of van anderen, kan een beroepskracht een uitzondering maken en het kind alleen spreken zonder de ouders te informeren. De redenen van dit besluit dienen zorgvuldig vastgelegd te worden in het dossier. Om een juiste inschatting te maken overleg met de aandachtsfunctionaris of Veilig Thuis.

Voor informatie over beroepsgeheim zie: [meldrecht in relatie tot beroepsgeheim](#).

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

- Zie ook: vijf afwegingsvragen
- In het COPP (inclusief mentor en aandachtsfunctionaris) worden afwegingsvragen 1 en 2 beantwoord: leden van het COPP besluiten of er - op basis van de signalen, het ingewonnen advies en het gesprek met de leerling en ouder(s) - (mogelijk) sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Besluitvorming: wel of niet naar stap 5.
- Ter ondersteuning van de besluitvorming in stap 4 kan een veiligheidstaxatie worden gedaan, waarbij de onderstaande vragen worden beantwoord. Indien in stap 5 overgegaan wordt op het doen van een melding, dan zal Veilig Thuis – nadat zij de melding hebben ontvangen – deze veiligheidstaxatie ook met de melder doornemen.
 - Wat is de grootste zorg? Oftewel: wanneer er **niets** zou gebeuren, wat zou dan het gevolg kunnen zijn?
 - Hoe veilig schat ik deze situatie in op een schaal van 0 tot 10?
 - Geef woorden aan het cijfer, waarom dit cijfer, concreet en waarneembaar.
 - Wat moet er gebeuren voor de veiligheid en wanneer?
 - Is hier sprake van: acute veiligheid, structurele onveiligheid, disclosure?
- Schoolmaatschappelijk werker en/of gedragswetenschapper neemt bij twijfel contact op met Veilig Thuis.
- Indien op basis van stap 1 t/m 4 geen actie nodig is (afwegingsvraag 1 wordt met 'nee' beantwoord), dan informatie vastleggen in MLS door schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper en dossier afsluiten. Onder het kopje '*contacten en afspraken*', betreft: *COPP* en titel: *Meldcode stap 4: wegen van signalen*.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

1: Is melden noodzakelijk?

2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen in de genoemde volgorde worden genomen.

- De gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker neemt samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door. Zie ook: [vijf afwegingsvragen](#).
- Indien samen met Veilig Thuis wordt besloten dat melden noodzakelijk is, dan zorgt de gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker voor een getekende toestemmingsverklaring van de directeur onderwijs, zie hiervoor: [Toestemmingsformulier Melding bij Veilig Thuis](#).
 - De directeur onderwijs ontvangt tevens een kopie van de schriftelijke melding.
 - De medewerker mag ervan uitgaan dat directie in principe altijd toestemming geeft. Het betreft een formaliteit en is ten behoeve van juridische bescherming.
 - Het formulier wordt binnen één werkdag getekend. Bij afwezigheid van directeur onderwijs, wordt het document ondertekend door het andere directielid.
- Zodra het directielid het toestemmingsformulier heeft ondertekend, bespreken gedragswetenschapper en schoolmaatschappelijk werker met ouder(s) en leerling dat school de zorgen moet melden bij Veilig Thuis.
- Het betreffende meldingsformulier zal door Veilig Thuis verstrekt worden.
- Alleen gedragswetenschapper, schoolmaatschappelijk werker en aandachtsfunctionaris kunnen een officiële melding maken bij Veilig Thuis. De melding wordt gedaan op naam van school, maar als contactpersoon wordt dan gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker genoemd.
- De schriftelijke melding hoeft **niet** naar ouders verstuurd te worden. Ouders dienen wel op de hoogte te zijn van de strekking van de melding. Oftewel: waarom je meldt dient in een persoonlijk gesprek besproken te worden. Ouders kunnen het meldingsformulier wel opvragen bij Veilig Thuis.
- Schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper documenteert in MLS onder het kopje '*Contacten en afspraken*', betreft: *COPP* en titel: *Meldcode stap 5: melden bij Veilig Thuis*.
- Schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper brengt overige intern betrokkenen per mail op de hoogte van de notitie in MLS.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling en de ouder(s), is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van je zelf, of die van een ander in het geding is;
- als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder(s) door dit gesprek het contact met je zullen verbreken.

Werkwijze Veilig Thuis

Veilig Thuis zal bij iedere melding op passende wijze, bij voorkeur schriftelijk, aan de professional terugkoppelen wat er met de melding is/ wordt gedaan. Veilig Thuis houdt de melders op de hoogte van de uitkomsten van onderzoek en de acties die in gang gezet worden. Zo is de professional op de hoogte en kan hij hier aantekening van maken in het dossier van de leerling. Wanneer Veilig Thuis overweegt om geen onderzoek of andere interventies in te stellen, wordt de professional daarover ook geïnformeerd. Meent de professional dat bemoeienis van Veilig Thuis toch nodig is, dan kan dat gemotiveerd bij Veilig Thuis aangegeven worden. Daarbij valt te denken aan een veiligheidstaxatie en veiligheidsafspraken, en aan het organiseren van vervolghulp. Uitgangspunt is om tot een gezamenlijk gedragen besluit te komen over het noodzakelijke vervolg op een melding.

Nazorg

De gedragswetenschaper en/of schoolmaatschappelijk werker is contactpersoon voor ouder(s) en de leerling gedurende de periode waarin de Meldcode wordt ingezet én - in de vorm van nazorg - na afronding van de Meldcode.

Belangrijk: ook na een melding alert blijven! Betrokkenheid houdt niet op na een melding.

Blijf alert op (nieuwe) signalen of verslechtering van de situatie, binnen de mogelijkheden die men daartoe heeft en in overleg met Veilig Thuis. Ook als Veilig Thuis besloten heeft geen actie in gang te zetten. Bij (nieuwe) zorgen of signalen neemt de gedragswetenschaper of schoolmaatschappelijk werker opnieuw contact op met de aandachtsfunctionaris of met Veilig Thuis.

Ouders

Na een melding bij Veilig Thuis komt er veel op ouders af; het is van tevoren niet precies duidelijk wat er allemaal gaat gebeuren. Het kan voor ouders prettig zijn om af te spreken dat gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker tijdens dit traject aanspreekpunt op school blijft en ze ten alle tijden terecht kunnen bij deze persoon.

Leerling

De gedragswetenschapper of schoolmaatschappelijk werker heeft na afronding van de Meldcode ten minste tweemaal een vervolgesprek met de leerling: minimaal 1 maand na afronding van de Meldcode en ongeveer 6 maanden na afronding van de Meldcode. Indien wenselijk kan de frequentie van het aantal gesprekken hoger liggen. Doel van deze gesprekken is het monitoren van het welzijn van de leerling nadat bijvoorbeeld hulpverlening is gestart of de Meldcode zonder melding is afgerond.

Mentor/ teamleider

De aandachtsfunctionaris neemt ten behoeve van nazorg een jaar na afronding van de Meldcode contact op met de mentor of teamleider.

Vijf afwegingsvragen

Meldnorm 1	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	<i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Bijlage(n)

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.

- Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-) partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Wettelijke verplichtingen

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt in principe plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van de volwassene, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van de volwassene, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van de volwassene. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck is ook van toepassing op het nog ongeborn kind, in geval van zwangerschap.

Werkwijze

De Kindcheck wil zeggen dat de schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper aan de ouder vraagt of onderzoekt of de ouder kinderen heeft die van hem afhankelijk zijn. Is dat het geval, dan legt de schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper het aantal en de leeftijd van deze kinderen vast. Daarbij wordt ook beschreven of de patiënt alleen de zorg heeft voor de kinderen of dat zijn partner of anderen deze zorg delen.

Meent de schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper dat de medische conditie of de omstandigheden waarin de ouder verkeert (= oudersignalen), een risico vormt voor de veiligheid of de ontwikkeling van de kinderen, of twijfelt hij daarover, dan start hij de Meldcode op. Bij stap 1 worden dan de 'oudersignalen' vastgelegd. Bij stap 3 wordt een gesprek gevoerd met de ouder over de signalen die mogelijk een risico vormen voor de ontwikkeling of de veiligheid van de kinderen.

Gaat men in stap 5 over tot het doen van een melding op basis van 'oudersignalen', dan is het van belang dat de melder geen uitspraak doet over de feitelijke situatie waarin de kinderen zich bevinden. Hij kent hen immers niet en heeft ze doorgaans nooit gezien. Wat de schoolmaatschappelijk werker of gedragswetenschapper wel kan melden is dat de lichamelijke of geestelijke conditie en/of de omstandigheden waarin de ouder zich bevindt, een risico vormt voor de veiligheid of voor de ontwikkeling van zijn kinderen en dat hij daarom meent dat nader onderzoek van Veilig Thuis noodzakelijk is naar de feitelijke situatie waarin de kinderen zich bevinden.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de Meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

1. Termen

In het protocol wordt gesproken over 'ouder', 'leerling' of 'kind'. Vanaf stap 3 wordt het kind *expliciet* als gesprekspartner genoemd, maar dit betekent niet dat in een voortijdig stadium geen gesprekken met het kind gevoerd kunnen of moeten zijn.

2. Informatie over het proces

De gedragswetenschaper of schoolmaatschappelijk werker geeft de leerling (samen met mentor of leerlingenbegeleider) informatie over:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.

- Wanneer er terugkoppeling is van bijvoorbeeld Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

De gedragswetenschaper of schoolmaatschappelijk werker geeft de leerling (samen met mentor of leerlingenbegeleider) informatie over wat veilig opgroeien is. Zij kunnen hierbij de aandachtsfunctionaris consulteren.

- Hoe en wie geeft de informatie aan kinderen over hun recht om veilig op te groeien?
- Wat is een normale omgang tussen ouder en kind?
- Hoe ga je een kind *ontschuldigen*?

4. Recht op eigen mening

De gedragswetenschaper of schoolmaatschappelijk werker informeert de leerling (samen met mentor of leerlingenbegeleider) over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De gedragswetenschaper of schoolmaatschappelijk werker informeert de leerling (samen met mentor of leerlingenbegeleider) en luistert naar de visie van de leerling.

Denk hierbij aan:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

Naar de visie van de leerling luisteren staat **niet** per definitie gelijk aan doen wat de leerling wil of zegt

6. De mening van het kind in de besluitvorming

De gedragswetenschaper of schoolmaatschappelijk werker vraagt na iedere (interne) besluitvorming (vanaf stap 1) wat de mening van de leerling is over het voorgestelde besluit.

Beschrijf hier wie, hoe en wanneer de mening van het kind wordt gevraagd over de besluitvorming. Beschrijf hoe de mening van het kind meegenomen wordt in de besluitvorming

7. Route bij disclosure

De gedragswetenschaper of schoolmaatschappelijk werker bespreekt in het geval van disclosure de route met de leerling. Er zal direct contact met Veilig Thuis opgenomen worden en samen worden vervolgstappen bepaalt. De leerling blijft op school en met Veilig Thuis wordt afgestemd wanneer en door wie de leerling wordt opgevangen.

N.B. Yvonne Dieten (psycholoog) en Debbie Hoogeveen (orthopedagoog) zijn opgeleid tot het uitvoeren van taxatiegesprekken bij vermoedens van seksueel misbruik.

8. Steun

Zie hiervoor nazorg.

9. Tips voor gesprek

Zie voor kwalitatieve gesprekstips:

- *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” (VWS, 2018)*

Risicofactoren

Onderstaande lijst geeft een overzicht van enkele risicofactoren.

Risicofactoren in het gezinssysteem

- Geweld ouders onderling /relatieproblemen
- Migranten (i.v.m. trauma's)
- Lage sociaal-economische status/ armoede
- Sociaal isolement
- Extreme principes/ irreële verwachtingen
- Groot gezin (vanaf 3 kinderen)
- Grote verschillen in opvoedstijlen en overtuigingen
- Financiële problemen of problemen op het werk

Risicofactoren in het exosysteem:

- Sociale isolatie
- Gebrek aan praktische steun
- Krappe behuizing
- Het gevoel 'er niet bij te horen'
- Problemen met de buurt of familie
- Laag inkomen
- Werkloosheid
- Psychosociale problemen

Risicofactoren in het oudersysteem:

- Zelf slachtoffer kindermishandeling
- Psychiatrische problematiek
- Verslaving
- Jong/ weinig ervaring
- Alleenstaand
- Verstandelijke beperking
- Chronische ziekte
- Lage opleiding/ leerproblemen
- Suïcidale of moorddadige gedachten
- Minimalisering of ontkenning eerder gepleegde kindermishandeling
- Culturele aanpassingsproblemen, ontworteling

Risicofactoren kind

- Pre-/dysmatuur
- Tweeling
- Gehandicapt kind
- Huilbaby
- Adoptie/ pleegkind/ stiefkind
- Ongewenst kind
- Gedragsstoornis /hechtingsproblemen
- Slaapproblemen
- Voedingsproblemen
- Chronisch ziek
- Kind dat niet aan de verwachtingen voldoet

Signalen

Onderstaande lijst geeft een overzicht van enkele signalen. De signalenlijst pretendeert niet compleet te zijn. Kindermishandeling kan zich zeer divers kan presenteren! De signalen hoeven niet per sé op kindermishandeling te wijzen.

Signalen algemeen

- Teruggetrokken en/of angstig gedrag, vermijdt oogcontact, hyperalert
- Overdreven volgbaar of te meegaand
- Veel aandacht vragen
- Asociaal of vernielend gedrag, crimineel gedrag, agressie
- Verstoorde relatie met kinderen of volwassenen
- Misbruik van medicijnen en middelen
- Negatief zelfbeeld
- Suïcidaliteit
- Hoge spierspanning in neutrale houding (schouders omhoog)
-

Signalen letsel

- Voorgeschiedenis:
 - “talrijke” eerdere ongevallen en opnames
- Verhaal letsel:
 - directe mededeling van kind of getuige
 - contradicties in de verklaringen van kind en ouder(s) en van ouders onderling
 - geen verklaring (geen getuigen)
 - voortdurend wisselende verklaringen
- Met betrekking tot het zoeken van medische hulp:
 - lang (uren-dagen) na ontstaan van het letsel
 - hulp gezocht door ander(en) dan ouders
 - hulp gezocht bij ander(en) dan de eigen huisarts of kinderarts
 - hulp gezocht op minder gebruikelijk tijdstip
- Uitwendig zichtbare letsels
 - Twijfel of letsel wel kan zijn ontstaan door vermelde toedracht

Signalen verwaarlozing

- Slecht afspraken nakomen door ouders
- Ontbreken “ouderlijk gedrag”
- Onvoldoende behandeling lichamelijke ziekten waardoor ziektes veel ernstiger verlopen
- Kleding past niet bij de omgevingstemperatuur
- Aandoeningen geassocieerd met gebrek hygiëne, warmte, voeding etc.
-

Signalen emotionele mishandeling

- Depressie
- Automutilatie
- Middelenmisbruik
- Eetstoornis
- Slechte zelfwaardering
- Oppositioneel, agressief en delinquent gedrag
-

Signalen seksueel misbruik

- Niet bij de leeftijd passende seksuele kennis
- Bij jongens meer agressief seksueel gekleurd gedrag
- Vage buikklachten
- Regressie (een terugval in de ontwikkeling)
- Hyperactief, seksueel gekleurd spel, exhibitionisme en/of zoeken van seksueel getint contact
- Achteruitgaan schoolprestaties
- Verlies eigenwaarde
- Boos op eigen lichaam of schaamt zich er voor
- Promiscue/prostituerend gedrag
- Automutilatie
- Neiging tot weglopen
-

Verhelderingsvragen bij zorg

Ontwikkeld door de LVAK, mei 2018

Beschrijf één signaal zo concreet mogelijk in één of een paar korte zinnen.

Beantwoord eerst deze vragen:

1. Sinds wanneer doet zich dit voor?
Weken, maanden
2. Hoe vaak doet het zich voor?
Per week, dag, maand
3. Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?
Hoe is dit te zien, waaraan, wie
4. In welke situatie(s), op welke momenten?
Met wie, wat en hoe
5. Is er een aanleiding voor dit gedrag (situatie) aan te wijzen?
6. Wat is het gevolg van het gedrag (situatie)
voor het kind, de ouder(e), betrokkenen, omgeving?
7. Wordt de zorg door betrokkenen gedeeld
Welke zorg, door wie
8. Door wie wordt wat aangegeven?
Bijv. moeder geeft bij de leerkracht aan dat:.....
9. Welke acties zijn al ondernomen.
Door wie, wat en hoe en resultaat

Toestemmingsformulier Melding bij Veilig Thuis

Dit formulier invullen en laten ondertekenen door directie nadat met Veilig Thuis is afgesproken om een officiële schriftelijke melding te doen bij Veilig Thuis. Na ondertekening van dit formulier worden ouders ingelicht over de melding.

Datum:	10-3-2023
Ingevuld door:	
Naam leerling:	
Geboortedatum leerling:	
Afdeling SO/VSO o a b c d e f:	
Datum melding:	

Er is sprake van

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure

Handtekening

Directeur onderwijs

Naam:

Datum:

Plaats:

Is op de hoogte van de inhoud van de schriftelijke melding en gaat akkoord met de melding bij Veilig Thuis.

Handtekening

Dit formulier in MLS plaatsen bij documenten *digitaal dossier > contacten en afspraken*.